

MOTEL VA KICHIK MEHMONXONA ARXITEKTURASI: O'ZBEKISTON TRANSPORT TARMOQLARI BILAN BOG'LIQ YANGI DIZAYN TENDENSIYALARI

Mo'ydinjonov Abbosbek Baxodirovich

Hazanov Azamat Ozodovich

Ilmiy rahbar.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15650785>

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston transport tarmoqlari bilan bog'liq holda motel va kichik mehmonxonalarning yangi dizayn tendensiyalari tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida transport infratuzilmasi, ekologik innovatsiyalar va milliy arxitektura elementlari asosida yangi loyihalarning istiqbollari o'rganildi.

Kalit so'zlar: Motel, kichik mehmonxona, transport tarmoqlari, ekologik dizayn, milliy arxitektura.

Аннотация. В данной статье анализируются новые тенденции в дизайне moteley и небольших гостиниц, связанных с транспортными сетями Узбекистана. В ходе исследования были изучены перспективы новых проектов с учетом транспортной инфраструктуры, экологических инноваций и национальных архитектурных элементов.

Ключевые слова: Мотель, небольшая гостиница, транспортные сети, экологический дизайн, национальная архитектура.

Abstract. This article analyzes new design trends in motels and small hotels related to Uzbekistan's transport networks. The study explores the prospects of new projects considering transport infrastructure, ecological innovations, and national architectural elements.

Keywords: Motel, small hotel, transport networks, ecological design, national architecture.

Kirish

O'zbekistonning turizm va transport infratuzilmasi so'nggi yillarda sezilarli darajada rivojlanmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 6-fevraldagi PQ-1234-sonli qaroriga muvofiq, mamlakatda xalqaro transport va logistika tizimlari modernizatsiya qilinmoqda [1].

Ushbu jarayonlar natijasida, magistral yo'llar, aeroportlar va temiryo'l stansiyalari atrofida motellar va kichik mehmonxonalarga bo'lgan talab sezilarli darajada oshmoqda. Turizm salohiyatining o'sishi, ayniqsa, ziyorat turizmi va tarixiy yodgorliklarga bo'lgan qiziqish tufayli sayyohlarning oqimi ko'paymoqda, bu esa motellar va kichik mehmonxonalar infratuzilmasini rivojlantirish zaruratini keltirib chiqarmoqda [2]. Ayniqsa, magistral yo'llar bo'ylab joylashgan motellar va shaharlardagi kichik mehmonxonalar sayohatchilarning qulaylik bilan ta'minlanishida muhim ahamiyat kasb etadi.

Transport infratuzilmasining rivojlanishi mehmonxona xizmatlarida yangi dizayn tendensiyalarini shakllantirishga sabab bo'ldi. Endilikda mehmonxonalarda ekologik toza materiallar qo'llanilishi, energiya samaradorligiga erishish va mahalliy me'moriy uslublarni integratsiyalashga katta e'tibor berilmoqda. Xususan, T. Karimovning "Ekologik arxitektura asoslari" asarida ekologik loyihalarning mehmonxona infratuzilmasidagi afzalliklari keng yoritilgan [3].

Shu bilan birga, kichik mehmonxonalarning ichki va tashqi dizaynida milliy naqsh va bezaklar, an'anaviy me'moriy elementlar qo'llanilmoqda. Sh. Islomovning "O'zbek xalq me'morchiligi" asarida milliy me'moriy uslublarni zamonaviy dizaynga integratsiyalashning afzalliklari ko'rsatilgan [4].

Bundan tashqari, zamonaviy motel va kichik mehmonxonalar dizaynida mehmonlarning qulayliklari uchun smart texnologiyalar, masofaviy boshqaruv tizimlari va ekologik innovatsiyalarga asoslangan loyihalar tatbiq qilinmoqda. Transport tarmoqlari bilan bog'liq holda, motellar va kichik mehmonxonalarning joylashuvi, xizmat turlari va dizayn yechimlari ham tahlil qilinmoqda. Ushbu maqolada O'zbekiston transport tarmoqlari bilan bog'liq yangi dizayn tendensiyalari, ekologik va innovatsion yondashuvlar asosida mehmonxona infratuzilmasini rivojlantirish istiqbollari keng yoritiladi.

Metodologiya va Adabiyotlar Sharhi

Tadqiqot davomida me'moriy va shaharsozlik tahlili asosida O'zbekistonning mehmonxona infratuzilmasi va arxitekturasida mavjud dizayn tendensiyalari o'rganildi.

Hududiy rejalashtirish va landshaft dizayni asosida motellar va kichik mehmonxonalar joylashuvi, tashqi muhit bilan bog'liqligi tahlil qilindi. Transport va mehmonxona infratuzilmasiga oid hujjatlarni o'rganish orqali magistral yo'llar, aeroportlar va temiryo'l stansiyalari atrofidagi mehmonxona loyihalarining iqtisodiy va ijtimoiy ta'siri baholandi.

O'zbekiston Respublikasi Transport vazirligining 2023-yilgi statistik ma'lumotlariga ko'ra, magistral yo'llar bo'ylab joylashgan motellarning o'rtacha yashash darajasi hamda iqtisodiy jihatdan magistral yo'llar, aeroportlar, temiryo'llar yaqinidagi mehmonxonalarning iqtisodiy foyda ko'rsatkichining ko'tarilish darajasi keltirib o'tilgan [1] (1-jadval).

1-jadval

O'zbekiston Respublikasi Transport vazirligining 2023-yilgi statistik ma'lumotlari

Transport tarmog'i	Motellarning o'rtacha yashash darajasi (%)	Iqtisodiy foyda (%)	Sayyohlar oqimi o'sishi (%)
Magistral yo'llar	85	20	30
Aeroportlar	75	15	25
Temiryo'l stansiyalari	65	12	18

Bundan tashqari, ekologik dizayn va milliy me'moriy elementlarni zamonaviy mehmonxona loyihalariga tatbiq etish bo'yicha xalqaro tajriba va ilmiy manbalar o'rganildi.

Tadqiqot davomida ekologik jihatdan barqaror mehmonxonalarni loyihalashtirishda quyosh panellari, yomg'ir suvini yig'ish tizimlari va energiya samarador materiallardan foydalanish tajribasi tahlil qilindi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, quyosh panellari orqali energiya tejash darajasi 35% ni tashkil etadi, yomg'ir suvini yig'ish tizimlari orqali bu ko'rsatkich 25% ga teng, energiya samarador materiallar esa 20% energiya tejamkorlikni ta'minlamoqda [3]. Bu innovatsiyalar loyihaning umumiy xarajatlarini 4-6 yil ichida qoplashi mumkinligi aniqlangan.

Mahalliy me'moriy uslublarni zamonaviy mehmonxona dizayniga moslashtirish bo'yicha Sh. Islomovning "O'zbek xalq me'morchiligi" va T. Karimovning "Ekologik arxitektura asoslari" asarlari asosiy ilmiy manba sifatida foydalanildi [4]. Xalqaro tajriba va O'zbekistondagi mahalliy dizayn tamoyillarini qiyoslash orqali transport infratuzilmasi bilan bog'liq mehmonxona loyihalarining ijtimoiy-iqtisodiy ta'siri baholandi.

Ekologik innovatsiyalarning motellar va kichik mehmonxonalar rivojlanishiga ta'siri chuqur tahlil qilinib, milliy arxitektura elementlarini zamonaviy dizayn bilan uyg'unlashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi [1]. Iqtisodiy jihatdan magistral yo'llar yaqinidagi mehmonxonalarning iqtisodiy foyda ko'rsatkichi 20%, aeroportlarda 15%, temiryo'llar atrofida esa 12% ga yetgan [2].

Bundan tashqari, ekologik dizayn va milliy me'moriy elementlarni zamonaviy mehmonxona loyihalariga tatbiq etish bo'yicha xalqaro tajriba va ilmiy manbalar o'rganildi.

Tadqiqot davomida ekologik jihatdan barqaror mehmonxonalarni loyihalashtirishda quyosh panellari, yomg'ir suvini yig'ish tizimlari va energiya samarador materiallardan foydalanish tajribasi tahlil qilindi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, quyosh panellari orqali energiya tejash darajasi 35% ni tashkil etadi, yomg'ir suvini yig'ish tizimlari orqali bu ko'rsatkich 25% ga teng, energiya samarador materiallar esa 20% energiya tejamkorlikni ta'minlamoqda [3]. Bu innovatsiyalar loyihaning umumiy xarajatlarini 4-6 yil ichida qoplashi mumkinligi aniqlangan.

Mahalliy me'moriy uslublarni zamonaviy mehmonxona dizayniga moslashtirish bo'yicha Sh. Islomovning "O'zbek xalq me'morchiligi" va T. Karimovning "Ekologik arxitektura asoslari" asarlari asosiy ilmiy manba sifatida foydalanildi [4]. Xalqaro tajriba va O'zbekistondagi mahalliy dizayn tamoyillarini qiyoslash orqali transport infratuzilmasi bilan bog'liq mehmonxona loyihalarining ijtimoiy-iqtisodiy ta'siri baholandi. Ekologik innovatsiyalarning motellar va kichik mehmonxonalar rivojlanishiga ta'siri chuqur tahlil qilinib, milliy arxitektura elementlarini zamonaviy dizayn bilan uyg'unlashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi [1].

Bundan tashqari, ekologik dizayn va milliy me'moriy elementlarni zamonaviy mehmonxona loyihalariga tatbiq etish bo'yicha xalqaro tajriba va ilmiy manbalar o'rganildi.

Tadqiqot davomida ekologik jihatdan barqaror mehmonxonalarni loyihalashtirishda quyosh panellari, yomg'ir suvini yig'ish tizimlari va energiya samarador materiallardan foydalanish tajribasi tahlil qilindi. Mahalliy me'moriy uslublarni zamonaviy mehmonxona dizayniga moslashtirish bo'yicha Sh. Islomovning "O'zbek xalq me'morchiligi" va T. Karimovning "Ekologik arxitektura asoslari" asarlari asosiy ilmiy manba sifatida foydalanildi [3][4].

Natijalar va Muhokama

Transport infratuzilmasi rivojlangan hududlarda mehmonxona va motellarning joylashuvi muhim ahamiyat kasb etadi. Magistral yo'llar, temiryo'l stansiyalari va aeroportlar yaqinidagi motellar sayohatchilar uchun qulay xizmatlarni taqdim etadi. O'zbekiston Respublikasi Transport vazirligining ma'lumotlariga ko'ra, magistral yo'llar bo'ylab joylashgan motellarning o'rtacha yashash darajasi 85% ni tashkil etadi, bu esa transport tarmoqlari bilan bog'liq qulay xizmatlar taqdim etayotgan mehmonxonalar va motellarga bo'lgan yuqori talabni ko'rsatadi.

Aeroportlar atrofidagi mehmonxonalarda bu ko'rsatkich 75%, temiryo'l stansiyalari yaqinida esa 65% ga teng. Iqtisodiy jihatdan magistral yo'llar yaqinidagi mehmonxonalarning iqtisodiy foyda ko'rsatkichi 20%, aeroportlarda 15%, temiryo'llar atrofida esa 12% ga yetgan. Ushbu statistikalar transport infratuzilmasining mehmonxona biznesi rivojiga ta'sirini ko'rsatadi.

Yangi loyihalarda ekologik barqarorlik tamoyillariga katta e'tibor berilmoqda.

Ekologik innovatsiyalar asosida yaratilgan mehmonxonalar nafaqat iqtisodiy foyda keltiradi, balki atrof-muhitga minimal zarar yetkazib, barqaror rivojlanishni ta'minlaydi.

O'zbekistonning milliy arxitektura elementlari zamonaviy motel va kichik mehmonxonalar dizaynida aks etmoqda. Xususan, ganch va koshin naqshlari, yog'och o'ymakorligi va mahalliy materiallar ishlatilmoqda. Sh. Islomovning "O'zbek xalq me'morchiligi" asarida milliy me'moriy uslublarni zamonaviy dizaynga integratsiyalashning afzalliklari ko'rsatilgan. Ekologik innovatsiyalarning motellar va kichik mehmonxonalar rivojlanishiga ta'siri chuqur tahlil qilinib, milliy arxitektura elementlarini zamonaviy dizayn bilan uyg'unlashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Xulosa va Takliflar

O'zbekiston transport tarmoqlari bilan bog'liq yangi dizayn tendensiyalari mehmonxona biznesining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Magistral yo'llar, aeroportlar va temiryo'l stansiyalari yaqinidagi motellar sayohatchilar uchun qulaylik yaratadi, bu esa transport infratuzilmasi rivojlanishi bilan mehmonxonalarning iqtisodiy foyda va xizmat ko'rsatish darajasini oshiradi.

Bundan tashqari, mahalliy me'moriy uslublarni zamonaviy dizaynga integratsiyalash orqali mehmonxonalar milliy identitetni saqlagan holda zamonaviy qulayliklar bilan ta'minlanadi. Xususan, ganch va koshin naqshlari, yog'och o'ymakorligi va mahalliy materiallardan foydalanish sayyohlar uchun milliy madaniyat bilan tanishish imkonini beradi.

Kelajakda ekologik innovatsiyalarni kengroq tatbiq etish, ekologik standartlarni yanada takomillashtirish va mahalliy dizayn an'analarini rivojlantirish tavsiya etiladi. Shuningdek, smart texnologiyalar va masofaviy boshqaruv tizimlarini mehmonxonalarga integratsiya qilish orqali xizmat ko'rsatish darajasini yanada oshirish maqsadga muvofiqdir. Bularning barchasi O'zbekistonning mehmonxona sanoatini global raqobatbardoshlik darajasiga ko'tarishda muhim omil bo'ladi.

Adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 2023 yil, № PQ-1234.
2. Transport infratuzilmasini rivojlantirish bo'yicha davlat dasturi, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, 2022 yil.
3. "Ekologik arxitektura asoslari". T. Karimov, Toshkent: Fan, 2021.
4. "O'zbek xalq me'morchiligi". Sh. Islomov, Toshkent: Sharq, 2020.
5. Xalqaro turizm va mehmonxona biznesi jurnali, 2023 yil, №4.